

gospodarske, obrtniške in narodne

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrtrleta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gold. 20 kr., za četrtr leta 1 gld. 15 kr.

V Ljubljani v sredo 27. decembra 1871.

O b s e g: Kteri panj je za našo deželo najbolji? — Ena najvažnejših nalog prihodnje vino- in sadjerejske šole v Ipavi. — Nova kmetijska mašina. — Pojasnilo o zadevi ljudskega šolstva na Kranjskem leta 1871. — Helix pomatia L. veliki jedljivi polž (grosse Weinbergsschnecke). — Dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Kteri panj je za našo deželo najbolji?

V letošnjem občnem zboru družbe kmetijske kranjske 22. dne novembra je to vprašanje bilo poglavitna točka. In razsodilo se je tako, kakor bomo v tem sestavku povedali.

Družba kmetijska je dobila od c. kr. ministerstva kmetijstva tudi za povzdigo čbeloreje naše državno podporo, in ker je dober panj, to je, tak panj, kakoršnega so po iznajdbi slavnega Dzierzona tudi potrdile skušnje naših slovenskih čbelarjev, prvi pogoj za napredek čbeloreje, zato je glavni odbor kmetijske družbe sklenil, takih dobrih panjev kupiti in jih po deželi razdeliti učiteljem, ki se marljivo pečajo s čbelarstvom, in pa manj premožnim kmetom.

Ker pa smo poslednja leta od več strani slišali, da se hvali zdaj ta, zdaj drug panj, družbeni odbor ni za gotovo vedeti mogel, kateri med hvaljenimi je najbolji, to je, najbolj primeren naši deželi.

V taci okoliščinah je družbeni tajnik dr. Janez Bleiweis dobro zadel in glavnemu odboru nasvetoval, naj stavi med razprave letošnjega občnega zbora to vprašanje v prvo vrsto in naj povabi vse imenitne čbelarje v razgovor s prošnjo, da vsak izmed njih razstavi v zboru svoj panj.

To se je zgodilo. Poslali so gospodje pl. Langer, Rihard Dolenec, župnik Porenta, župnik Sumper iz Škocidola na Koroškem, Fr. Sovan, baron Roschütz, trgovec Hinko Žark in marquis Gozzani svoje panjove, s panjovi vred, nekteri pa še druge priprave in nekteri dodali so tudi popise.

Tako važno stvar in tak velik material pred seboj bi pa ves občni zbor ne mogel temeljito v presojevanje se spustiti, zato je dr. Bleiweis nasvetoval in nasvèt njegov je bil sprejet: naj se izvoli odsek zvedenih čbelorejcev, ki se popoldne podá v pisarnico družbe kmetijske, kjer so razstavljeni panjovi; naj ondi vsak panj prevdari in pretehta ter izreče, kateri je najbolji, in o svoji razsodbi potem poroča glavnemu odboru, kteremu bode to poročilo potem podlaga pri nakupovanju panjev.

Popoldne ob 3. uri so se v odsek izvoljeni gospodje: pl. Langer, župnik Sumper, župnik Porenta, dr. Orel, Fr. Sovan, dekan Poljak, župnik Jugovic, župnik Mesár, župnik Jerič, župnik Mencinger, P. Salvator, Vodè in Schollmayr zbrali, za prvomestnika g. pl. Langerja in za zapisnikarja gosp. župnika Sumperja si izvolili ter presojevali vsak razstavljeni panj in vse drugo, kar je bilo temu dodano.

Ogledovanje in presojevanje je trajalo celih 5 ur, in bilo je res jako temeljito.

Glavno vodilo presojevalcem bilo je to, da se tak panj izreče za najboljši, ki je sicer v smislu Dzierzonove najdbe napravljen in zato umni čbeloreji ugoden, pa našim navadnim panjovom najbolj podoben, tak, da vsak čbelar lahko ž njim ravná, se lahko prepeljati dá in da je dober kup.

Gledé na to glavno vodilo marsikter razstavljenih panjev ni mogel za rabo naših domačih čbelarjev potrjen biti, čeravno se je enoglasno pripoznalo, da panjovi in drugi stroji Langerjevi, barona Roschütza, marquisa Gozzani-a, H. Žarka so za drug kakor za navadni namen naših čbelarjev jako interesantne, se ve da pa drage najdbe. Za rabo naših navadnih čbelarjev najbolj primerni panjovi so bili pripoznani: panj župnika Sumperja, župnika Porente, R. Dolenca in Fr. Sovana; tū in tam je pa pri teh panjovih želeti kake preuredbe.

Konečno se je sklepalo v sledečih predlogih:

1. Odsek naj panj fajmoštra Porente pripozná za tak panj, kakor ima biti (normalstock), vendar naj se satniki — po izgledu Sumperjevega panjú — trirobat naredijo.

2. Odsek naj panj g. Porente in panj g. Sumperja si za najbolja izbere.

3. Odsek naj izreče, da panj Sumperjev brez premembe kakoršen je, panj Porentov pa z napravo trirobatih satnikov sta najbolj pripravna za navadne naše čbelorejce.

Ta — tretji — predlog je bil enoglasno potrjen.

Obveljal je tudi sklep: naj se sl. družbi kmetijski priporoča, kedar pride do tega, da razdeljuje panjove po deželi učiteljem ali drugim, da vsacemu dá po dvoje panjev: enega Sumperjevega in enega na 3robate satnike prenaerenega Porentovega.

Ena najvažnejših nalog prihodnje vino- in sadjerejske šole v Ipavi.

(Konec.)

Tako smo zdaj z določitvijo trtnih sort pri kraji, in na vrsto pride obilnost.

To doseči, je treba, kakor je bilo rečeno, da se dosti gospodarjev pridelovanja vdeleži, in sicer v veliki meri. Vsak naj bi namreč en cel več, ugodno ležeči vinograd s samimi takimi zgodnjimi trtami zasadil. Taki vinogradi bi pa ne smeli po domači šegi nasajeni biti, ampak po nemški, kajti po nemški šegi pride prvič veliko več trt na eni in isti prostor,